

Beszélgessünk!

Kicsit szabálytalan, vagy ahogy a kötet címe sugallja, kicsit „laza” kötetet vehet kézbe az olvasó, a két szerkesztő, *Ottovayné Ecsedi Kati* (alias Klára) és *Mayer Vivian*, valamint a kiadásra vállalkozó Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár jóvoltából.

Szabálytalan, mert könyvtári kiadványként elsősorban nem könyvtári, könyvtárügyi témákról olvashatunk benne, és laza azért, mert a kötet alcímében szereplő beszélgetőkönyvre rímelve, formájában, szerkesztési elveiben is tükrözi azt a spontaneitást, amely a címben említett klubot jellemezte.

A szerkesztők a FSZEK krisztinavárosi könyvtárában (ahol Ottovayné Ecsedi Kati a krisztinavárosi főkönyvtár és az I. kerületi könyvtárak vezetője volt) megvalósították, ami minden közművelődési könyvtáros vágya: olyan közösséget teremtettek a könyvtárban, amelyet rendszeresen magas szintű szellemi élményben tudtak részesíteni. Az évek során e baráti kör előtt – kellemes körülmények között – mintegy ötven közismert, a hazai szellemi és művészi életben karakteres, meghatározó szerepű vendég mutatkozott be és tette egy jó ízű beszélgetés részesévé a hallgatókat.

A képlet egyszerű volt: a Krisztina körüti könyvtár gazdag gyűjteményű, jó atmoszférájú közösségi helynek számított és eleve sok közismert környékbéli író, művész, tudós (is) látogatta. A könyvtár népszerűségéhez nyilvánvalóan hozzájárult az ott dolgozó könyvtárosok vonzó személyisége, szakmai felkészültsége, kedvessége, nyitottsága. Mindehhez társult, hogy a kilencvenes évek közepére – csalódva a rendszerváltozáshoz fűzött reményekben, felerősödött az emberek igénye a társas együttlétekre, tartalmas beszélgetésekre, amihez Ecsedi Kati megtalálta a legjobb formát. Az „*úgy kezdődött* – olvashatjuk az előszóban –, *hogy (a rendszerváltás előtt kb. öt évvel) egy ócska papundecklire elkezdtem felírni a számomra nagyon fontos és értékes emberek nevét, akiket szerettem volna elhívni, begyűjteni a könyvtárba, összehozni őket egymással és lehetőleg másokkal is megismertetni őket.*”

A körülmények úgy hozták, hogy a tervekhez képest, kicsit később, csak 1993-ban indulhatott meg a szervezés. Sikerült megnyerni a közelben lakó Balassa Pétert az ötletnek, aki rokonszenves civil kezdeményezésnek tartotta a tervet és védnökséget vállalt a klub fölött, sőt néhány alkalommal moderátorként is közreműködött a programokban. Nem véletlenül került a kötet nyitó lapjára egy Balassa-idézet („*Mint amikor a képtárban, hogy jobban*

OTTOVAYNÉ ECSEDI Kati –
MAYER Vivian

Volt egyszer egy Laza klub :
beszélgetőkönyv / Ottovayné
Ecsedi Kati ; Mayer Vivian. – Fő-
városi Szabó Ervin Könyvtár, Bp.
2006. 373, [9] p.;

(A Fővárosi Szabó Ervin Könyv-
tár Közleményei ; 3. ; ISSN 1588-
421x)

ISBN 963 581 435 6

lássuk a képet, ... hátralépünk (de nem visszafelé!), s helyet hagyunk annak, ami már s mindig megvan...A látható csönd újratereztő erejének...”). A kötetet Balassa Péter, Kardos G. György, Ottovay László és Szántó Piroska emlékének ajánlották az összeállítók.

Nézzük tényszerűen: 1994 és 2004 között különböző rendszerességgel tartottak a FSZEK krisztinavárosi (Krisztina körüti), később a vizivárosi (Fő utcai) könyvtárában beszélgető esteket. Az összejöveteleket elnevezték – Laza klubnak –, utalva arra, hogy ezek az alkalmak mentesek mindenféle protokolltól és a szó hétköznapi értelmében vett lezser, kötetlen beszélgetéseknek adnak teret. A beszélgetéseket a két szerkesztő moderálta, de a hallgatók is bármikor közbekérdezhettek, mindig volt lehetőség a hozzászólásra és a téma más szempontokból történő megközelítésére. A szervezők listája hosszú volt a meghívandókról, a klubtagok előtt mégis sokszor meglepetés volt az esti program szereplője. Ecsediék elgondolása az volt, hogy minden alkalommal más és más területről érkező vendég mutatkozzon be, beszéljen kicsit az életéről, pályafutásáról és az őt foglalkoztató kérdésekről. Az estek sikerességét jelezte, hogy az előadók közül többen visszatérő hallgatói lettek a későbbi klubesteknek is. A klub kezdetben csak a tagok számára volt nyitott, később azonban minden érdeklődő előtt nyitottá tették. A beszélgetések egy részét magnóra vették (egy jó könyvtáros igyekszik mindig dokumentálni), de a professzionális felszerelés (jó magnó) hiányában megesett, hogy rosszul sikerültek a felvételek, megnehezítve, vagy egyenesen lehetetlenné téve a leírásukat. E felvételek hiányában maradtak ki a kötetből a Heller Ágnesel, Jancsó Miklóssal, Kardos G. Györggyel, Petri Györggyel, Gerlóczy Sári festőművésszel, Janisch Attila filmrendezővel és másokkal együtt töltött estéken elhangzottak. A programsorozat ideje alatt sok vendége volt a klubnak, de amilyen telhetetlen az ember (az olvasó), máris gyártja a saját listáját és sorolná a hiányzó neveket, akiket még szívesen látott, hal-

lott volna az előadók között. A korrekt képhez persze hozzátartozik, hogy voltak olyan meghívottak, akiket a szervezők hiába invitáltak, nem tudták vállalni a részvételt.

A kötetbe végül 19 beszélgetés szövege került be. Íme a névsor a beszélgetések időpontja szerint haladva: Balassa Péter (1994), Kornis Mihály (1994), B. Gáspár Judit (1994), Beney Zsuzsa (1995), Érdi Péter (1995), Székely György – Földeák Róbert (1995), Ottovay László (1995), Téri Tibor (1995), Petrovics Emil (1996), Donáth László (1996), Szántó Piroska (1996), Lángh Júlia (1996), Vajda Erik (1997), Polcz Alaine (1997), Bereményi Géza (1997), Rózsahegyi György (1998), Bächer Iván (1998), Hetényi István (1998), Csányi Vilmos (2004).

A klubesteken megfordult összes vendéghez – említettük már, hogy ötven körüli volt a létszám – képest szerény ez a tizenkilences lista, de ahhoz elég, hogy az 1994–2004 közötti évek kordokumentumaként (is) olvasva, felidézzük, mi foglalkoztatta, mi nyomasztotta abban az időszakban az értelmiség egy részét.

Olvasóként hiába fogott meg Polcz Alaine előadása, vagy Csányi Vilmos szikár iróniája vagy éppen Petrovics Emil helyzetelemzése, egy könyvtári szaklap számára mégiscsak a két könyvtáros vendéggel folytatott beszélgetés a kötet vonzereje. *Ottovay László* 1995-ben, *Vajda Erik* két évvel később volt a klub vendége. Ottovay, aki az OSZK főosztályvezetője, s a Magyar Könyvtárosok Egyesületének titkára volt azokban az években, a többi meghívottól eltérően magáról szinte alig szólt valamit, szigorúan tartotta magát ahhoz, amire a kérdező, moderátor (*Ottovayné Ecsedi Kati*) felszólította, beszéljen a magyarországi könyvtárak helyzetéről. *Vajda Erik* előadása viszont attól vált élvezetesen színessé, hogy sok személyes közléssel toldotta meg mondandóját, persze attól is, hogy részletesen beszámolt néhány egzotikus, fejlődő országban szaktanácsadóként szerzett élményéről is.

Ottovay László (1942–2005) előadását mai is-

mereteink alapján olvasva elégedettek lehetünk, megnyugtató látni a fejlődést, s az akkor bizonytalannak tűnő helyzetek jó irányba fordulását, a problémának tartott dolgok egy részének megoldódását. 1995-ben Ottovay még fájó pontként emlegette a vállalati műszaki könyvtárak visszaszorulását, az állománygyarapítási keretek stagnálását, a létszámleépítéseket, egyetértett a párhuzamos közkönyvtári ellátást adó szakszervezeti könyvtárak megszüntetésével, örömmel említette, hogy utolsó szakaszához érkeztek az egyeztetések a könyvtári törvény kidolgozásához; hogy 1993-tól megkezdődött a költségvetéstől független szponzori szerepet betöltő Nemzeti Kulturális Alap működése; hogy elkészült az országos szakmai információs rendszer fejlesztési terve; hogy nemzetközi konferencia foglalkozott a szerzői jogi kérdésekkel és már akkor felmerült a nemzetközi jogharmonizáció kapcsán a könyvtári példányok kölcsönzése után a szerzőknek járó kompenzáció kérdése (a ma aktuális PLR- nyilvános haszonkölcsönzési jog problematikája), s büszkén említette a kecskeméti megyei könyvtár új épületének átadását a 95-ös könyvtári napokon stb. A szakmai közgondolkodás kezdte elfogadni a „legyen kevesebb könyvtár, de jobb működési feltételekkel” logikáját, s a számítógépesítés, a könyvtári adatbázis-építés, a központi számítógépes katalógizálás, valamint a retrospektív konverzió megkerülhetetlenségét; programok születtek a felsőoktatás, ill. a felsőoktatási könyvtárak fejlesztéséről is, vagyis a paradigmaváltás a levegőben volt, a beszélgetés nem véletlenül vezetett a hagyományos könyvtári funkciók kontra virtuális könyvtárak kérdésének megvitatásához. Ha most felidézzük, hogy napjaink könyvtári konferenciáin, melyek a visszatérő gondolatok, el kell ismernünk, hogy a modellváltás, paradigmaváltás továbbra is vezet. A fejlődést a technika változásain tudjuk legnyilvánvalóbban mérni: az akkori beszélgetés idején a CD-ROM és a multimédia volt a varázsszó, ma interaktív portálokról, RSS-ről, fórumokról, MSN-ről,

blogokról, vagyis a web 2.0-es alkalmazásokról beszélünk, és közben ahogy annak idején, most is sűrűn leszögezzük, hogy a könyvtáraknak, ha nem akarnak lemaradni, alkalmazkodniuk kell az új kihívásokhoz, (csak most azt is hozzáteszünk, hogy az internetes keresési eszközök újabb generációjának megjelenéséhez).

1997-ben *Vajda Erik* volt a klub vendége, aki a beszélgetés idején az MKE elnöke és az OMIKK főosztályvezetője volt. Élete kész regény, nagy váltások, kalandok sorozata. Lebilincselő előadását olvasva nem lehet nem észrevenni a vezérelvként visszatérő gondolatokat a kommunikációról, az ismeretek átadásának fontosságáról, a rendszerben és együttműködésben való gondolkodás szükségességéről. Azért nem értjük meg egymást – mondta Vajda –, mert a fogalmaink nem tisztáztak, s ezért válik a szabványosítás is alapkérdésévé a megbízható kommunikálásnak, a célirányos információkeresésnek. *„Biztos voltam benne, hogy az előrehaladás azon múlik, hogy az emberek mennyire jutnak annak az információnak, tudásnak a birtokába, amire szükségük van.”* Vajda Erik megtapasztalhatta, mit jelent szinte a nulláról felépíteni egy térség, ill. szakterület információs hálózatát. Szakértőként részt vett az Unisist (tudományos tájékoztatási világrendszer) fejlesztési programokban és különféle tájékoztatási rendszereket tervezett különböző fejlődő országok (Nigéria, Fülöp-szigetek, Sri Lanka, Seychelle-szigetek) számára. Ha sikerül eltekintetünk az irigykedéstől és az egzotikum varázsától, amit egy közép-európai számára ezek a távoli, nagyon más hagyományú, nagyon más kultúrájú országok jelentenek, Vajda történetei alapján el tudjuk fogadni, hogy egy fejlesztési program elindítása meglehetősen problémás dolog, még akkor is, ha van pénz, páripa és fegyver, ha ideig-óráig adottak az anyagi támogatás, ingyenes szoftverellátás stb. feltételei az Unesco-támogatások jóvoltából. Megszívlelendő, ahogy a telematikai fejlesztésekről és a multimédia szerepéről beszélt, még előttünk álló feladatként említve az új közlésmódok forma-

nyelvének kialakítását, a szabályok és konvenciók megteremtését, amellyel használatukat érthetővé, emészthetővé lehet tenni. „...mindig is az foglalkoztatott életében, hogy az ismereteket hogyan lehet továbbítani, ... most azt foglalkoztat, hogy az új viszonyok között hogy lehet.”

Érdekes volt Ottovayné Ecsedi Katinak és Mayer Viviannak összehozni ezt a kötetet, s a FSZEK-nek vállalni a kiadását, több okból is.

Akik eljártak a klubestekre, biztosan szívesen forgatják, olvasgatják, idézik fel a szövegeket, akik meg kimaradtak, azoknak meg éppen ezért érdemes kézbe venni az összeállítást. A tükörbe nézés mindig érdekes felfedezésekhez juttatja a figyelmes szemlélőt, s e kötetben, mintegy tükörben szembesülhetünk a kilencvenes évek végi, ezredforduló körüli évek értelmiségének gondolkodásával, látásmódjával, problémáival.

Kovács Katalin

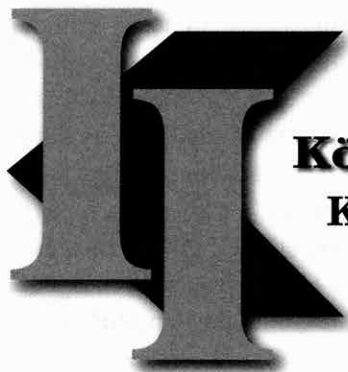

Elindult a bibliobusz

Bibliobusz szolgáltatás elindításáról olvashattunk a Szabadságban (<http://szabadasag.ro>. 2007. okt. 23.)

A program a Kolozs Megyei tanács, az Octavian Goga Megyei Könyvtár, egy franciaországi testvérmegye és a francia külügyminisztérium együttműködésével valósult meg. A busz állománya mintegy 25 ezer könyvből áll, de CD-ket és DVD-ket is lehet találni a gyűjteményben. Tematikailag a mozgókönyvtár enciklopédiákat, francia és egyéb idegen nyelvű tankönyveket, számítástechnikai könyveket és mezőgazdaságról szóló köteteket tartalmaz. A busz személyzete egy sofőrből és két könyvtárosból áll. A tervek szerint a járat kéthetente egyszer végiglátogatja Kolozsvár azon kerületeit, ahol a megyei könyvtárnak nincsenek fiókjai, kéthavonta pedig a megyei községeit járja végig, hogy olvasnivalót vigyen számukra. Az olvasók telefonon is megrendelhetik a kívánt könyvet. Az ország első bibliobuszának beindítását a megyei tanács 24 600 euróval támogatta, a testvérmegye ugyancsak 24 600 eurót utalt át erre a célra, a francia külügyminisztérium pedig 13 ezer euróval járult hozzá a busz személyzetének bérezéséhez.

[Szabadság, <http://www.szabadasag.ro> - 2007. október 23., 05:54]

Könyvtári Intézet

Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár

Budapest, I. Budavári Palota F. épület
Levélcím: 1827 Budapest, Telefon: 224-3795
e-posta: kszk@oszk.hu

Hol keresse a hálózaton számítógépes szolgáltatásainkat?

— 2007. december —

(Az URL-ek esetleges változásairól folyamatosan hírt adunk)

a Könyvtári Intézet honlapja:

<http://www.ki.oszk.hu>

*(A LISA-t könyvtárunkban helyben
szolgáltatjuk)*

a szakkönyvtár honlapja:

<http://www.ki.oszk.hu>

Szakkönyvtár menüpont

Könyvtári Figyelő:

<http://www.ki.oszk.hu/kf/index.html>

az online katalógus (LibriVision):

http://nektar1.oszk.hu/librivision_hun.html

**magyar könyvtári lapok
tartalomjegyzéke:**

www.matarka.hu

Dokumentáció, Könyvészet,
Könyvtárak opció

**könyvtárközi kölcsönzés,
dokumentum-szolgáltatás:**

kszk@oszk.hu

**online tájékoztatás a LibInfo
keretében:**

<http://libinfo.oszk.hu>

adatbázisok (MANCI, THES):

<http://w3.oszk.hu/manci.htm>